

Моўнага zaciemka

Niekatoryja ž pišučych pabiełarusku zabyvajucca, što ũ movie biełaruskaj nazovy žyvioly majuć u prymalnym sklonie (adkazuje na pytańnie kaho? — što?) mn. liku chormu adnolkavuju iz sklonam nazoŭnym, prykl.: Sabaki katy haniajuć, katy łoviac myšy. Hetuju ž chormu majuć nazovy asobaŭ žanockaha j nijakaha rodu: vydaŭ замуž dziaŭčaty, vuču dzieci.

Да слова „спадар“

У словах „господь“, „господин“ і „спадар“ ё тый самы карэнь „госпад“.

Словы „господь“ а „господинъ“ у мове баўгарскай і ў іншых мовах славянскіх, паколькі ў іншых ужываліся, мелі тое самае значаньне, наймя значылі тое, што ў мове расійскай знача слова „господин“, у польскай — „пан“.

У мове стара-чэскай слова „господин“ ужывалі як у дачыненню да Бога, так і ў дачыненню да людзёў. Пасьлей у значанню сьвецкім гэтае слова ў Чэхаў было выцісьнена словам „пан“: але ў дачыненню да Бога „Господин“ і дагэтуль ужываюць у Старым Законе Біблі.

„Господь“ а „Госпад“ ня два словы, але адно й тое самае слова. У мове стара-баўгарскай слова „господь“ побач із хормамі правільнымі (господь, господави, господи) ужывалі часамі і з хормамі няправільнымі (господа). У мове вялікалітоўскай (беларускай) гэтае слова, як баўгарскае, было чужым і затым сталася ў яго скланеньню выраўнаньне подле хормы няправільнае, значыцца, подле „Господа“ пачалі казаць „Госпад“, „Госпаду“, „Госпадзе“ і г.д.

Па прыйме хрысьціянства Баўгары ўжывалі слова „господь“ як у дачыненню да людзёў, так і ў дачыненню да Бога. Дзеля таго, адылі, што гэтае слова прышло да нас разам із моваю царквы, з моваю царкоўна-славянскай (стара-баўгарская мова, стаўшы моваю царкоўных адправаў, стала ў іншых славян звацца моваю царкоўна-славянскай), яго ў нас звычайна ўжывалі ў дачыненню да Бога. Таксама было на Ўкраіне і ў Расіі. Так звычайна бывае, што калі якое слова пераймаюць із мовы, уважанай за вышшую, дык яму прыдаюць значаньне вышшае. У Расіі гэтае сталася не з адным словам „Господь“, але і з множасьцю іншых словаў. Гэтак „храм“ у мове баўгарскай знача „дом“, а ў беларускай народнай кажны будынак завецца „харомінаю“. Ё гэтак і ў літаратуры. У поэме „Тарас на Парнасе“ кажацца, што на прэраймы Тарасу выйшаў „хароміна мядзведзь“, знач., такі вялікі, як будоўля. Прымеж таго Расійцы царкву (сьвятыню-будоўлю) завуць храмам. Але на’т дагэтуль сьвецкае значаньне слова „господь“ ня зусім шчэзла ў Расіі, на’т у кнігах сьвятых. Прыкл., знаходзім яго ў вадным расійскім перакладзе Бібліі, у Евангелі подле Мацвея 25:11, ідзе кажацца: „После приходят и прочия девы и